

Гончаренко К.С., студентка
Харківський національний економічний університет
м. Харків, Україна
lunx511@rambler.ru
науковий керівник к.е.н., доц. Молдавська О.В.

ЕКОНОМІКО-СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКУ

Рівень розвитку банківської системи залежить від багатьох факторів. Один із визначальних – фінансова стійкість банківських установ, від якої найбільшою мірою залежить ставлення до них партнерів та клієнтів. Фінансова стійкість разом із можливістю прогнозування банківської діяльності робить банки привабливими і для інвесторів [1, с. 26]. Фінансова стійкість банку формується під впливом об'єктивних та суб'єктивних факторів і оцінюється за допомогою як окремих показників, так і зведених комплексних показників, що лежать в основі рейтингових оцінок діяльності банків.

Необхідність дослідження законів банківської стійкості та шляхів її досягнення, а також проблема забезпечення фінансової стійкості банків є особливо актуальною в сучасних умовах глобалізації фінансових ринків, загострення міжбанківської конкуренції, зростання банківських ризиків, а також кризових явищ у фінансовому секторі, загальноекономічного спаду та нестабільності правового середовища. На сьогодні у вітчизняному банківському секторі є низка серйозних проблем, які зменшують фінансову стійкість банків: спостерігається високий рівень вразливості банківського сектору, зберігаються високі ризики кредитування, зумовлені неефективною структурою економіки, серйозні труднощі пов'язані також із поверненням зовнішніх запозичень, що активно залучались у попередні роки [1, с. 28].

Проблеми фінансової стійкості банківського сектору знайшли відображення в працях сучасних спеціалістів банківської справи та представників вітчизняної науки: Аушев М. Б., Білих Л. П., Іванов В. В., Масленчиков Ю. С., Фетісов Г. Г. та ряд інших. Однак залишається багато невирішених питань як теоретичного, так і прикладного характеру. Не отримало достатнього розвитку комплексне дослідження теоретичних питань економічної стійкості банків, не склався необхідний рівень розуміння важливості впливу різноманітних факторів на стан банківського сектору, особливо в умовах кризисного становища фінансового сектору економіки.

Більшість показників фінансової стійкості банку базується на визначенні достатності капіталу для покриття банківських ризиків та на оцінці структури капіталу, яка визначає якісний склад балансового капіталу. Усі показники фінансової стійкості можна розділити на кілька груп: показники, що базуються на структурі та достатності капіталу банку; показники, що базуються на структурі залучених та запозичених коштів; показники, що базуються на якості активів банку; показники, що характеризують динаміку (поведінку) окремих складових активу та пасиву [4, с. 186].

За умов сучасної нестабільності головним показником може виступати ліквідність банку. Для банку ліквідність – це здатність забезпечити своєчасне виконання у грошовій формі своїх зобов'язань за пасивами. Ліквідність банку визначається як коефіцієнт загальної ліквідності ($K_{з.л.}$), що розраховується як співвідношення загальних активів (A) до загальних зобов'язань (Z) за формулою (1). Оптимальне значення — не менше 100 %, тобто всі зобов'язання банку повинні повністю покриватися наявними активами (включаючи низьколіквідні) [4, с.164].

$$K_{з.л.} = \frac{A}{Z} * 100\% \quad (1)$$

Коли відсутня ліквідність, банк навряд чи може бути платоспроможним. Як показує практика, втрата банком ліквідності призводить до його неплатоспроможності, після чого, як наслідок, настає банкрутство. Отже, в забезпеченні діяльності банку високого рівня стабільності і надійності ліквідність первинна.

Аналіз ліквідності українського банківського сектору наведено у таблиці 1:

Аналіз ліквідності банківського сектору України*

Активи та зобов'язання банків України, млн. грн, станом на												
	01.02.08	01.03.08	01.04.08	01.05.08	01.06.08	01.07.08	01.08.08	01.09.08	01.10.08	01.11.08	01.12.08	01.01.09
Активи	567161.9	578203.7	612104.8	618625.6	630952.7	659241.5	679247.9	703326	722400.3	758993	811218.4	892546
Зобов'язання	500668.7	508151.5	537607.7	543878	554799.9	580229	596445.9	617216	634980.6	668144.5	717272.2	777857
Кз.л., %	113.28	113.79	113.86	113.74	113.73	113.62	113.88	113.95	113.77	113.59	113.09	114.74

Продовження таблиці 1

Активи та зобов'язання банків України, млн. грн, станом на											
	01.02.09	01.03.09	01.04.09	01.05.09	01.06.09	01.07.09	01.08.09	01.09.09	01.10.09	01.11.09	01.12.09
Активи	862301.9	841016.3	826981.4	809763.5	822262.7	824567.2	819772.8	849728.2	830431	841176.3	836395.8
Зобов'язання	745602.9	724445.9	716038.51	705349	727072.8	712289.1	721295	735298.2	715895.5	726503.2	721660.8
Кз.л., %	115.65	116.09	115.49	114.8	113.09	115.76	113.65	115.56	115.99	115.78	115.9

*Дані взято с офіційного сайту Асоціації українських банків.

На рис.1 зображено зміну рівня ліквідності банківського сектору України в період з 01.02.2008 по 01.12.2009 року.

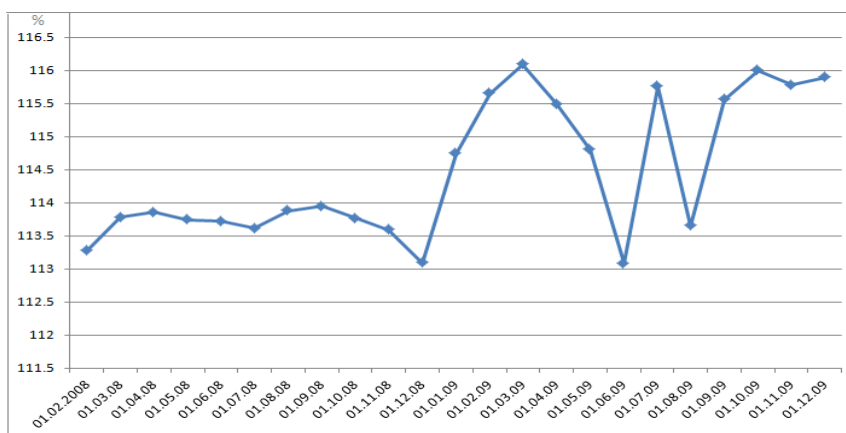

Рис.1. Ліквідність банківського сектору України

Отримані результати показують, що протягом 2008 року коефіцієнт ліквідності банківського сектору України поступово знижувався і мінімального рівня досяг у період з 01.11.2008 до 01.12.2008, що співпало з початком кризи в економіці України. Починаючи з 2009 року коефіцієнт ліквідності поступово зростає, що пов'язано із розробкою та впровадженням управлінських рішень, направлених на урегулювання банківських зобов'язань. На кінець 2009 року рівень коефіцієнту ліквідності стабілізувався та спостерігається тенденція до збільшення.

Але ліквідність банку є насамперед якісним станом, що залежить від багатьох факторів і особливо від економічних, що проявляють себе у період фінансової кризи. Аналіз ліквідності банків не має єдиної методики проведення, яка б узагальнювала усі фактори, що впливають на фінансову стійкість банків. Особливе місце серед них займає фактор кризового стану економіки взагалі. Через це виникають труднощі і з аналізом безпосередньо фінансової стійкості банківського сектору. Тому задача полягає у подальшому дослідженні фінансової стійкості банків та формуванні нових методів аналізу з урахуванням впливу економічних факторів та подальшою розробкою управлінських рішень на базі затвердженої методології.

Список літератури: 1. Вісник НБУ. - №4. - 2009. - с.20 - 26. 2. Деньги, кредит, банки: Учебник/Под ред. О.И. Лаврушина.— 2-е изд., перераб. и доп.— М.: Финансы и статистика, 2000.— 464 с.: ил. 3. Кочетков В. М. Забезпечення фінансової стійкості сучасного комерційного банку: теоретико-методологічні аспекти: Монографія. — К.: КНЕУ, 2002. — 238 с. 4. Парасій-Вергуненко І. М. Аналіз банківської діяльності: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2003. — 347 с. 5. <http://aub.org.ua> – офіційний сайт Асоціації українських банків.